

Dr. Tarczay Áron: A végrehajtási jog elévülésének néhány eljárási vonatkozása

A végrehajtási jog a végrehajtandó követelés elévülésével együtt elévül.¹ A követelés elévülését – s így a végrehajtási jog elévülését – ekkor már csak a végrehajtási cselekmények szakítják meg.² A következőkben elsősorban azzal szeretnék foglalkozni, hogy ha a végrehajtási eljárás megkezdése után a követelés elévül, milyen eljárás szükséges a végrehajtási eljárás megszüntetéséhez. A joggyakorlat szerint ilyenkor az adósnak kétféle lehetősége is van: a végrehajtási jog visszavonását kérheti, vagy a végrehajtás megszüntetése iránt pert indíthat. Már előljáróban leszögezem: álláspontom szerint az adóssal szemben szigorúbb követelményeket kellene állítania a joggyakorlatnak, és csak perben³ szabadna megengedni a végrehajtás megszüntetését, a végrehajtási lapot elévülésre alapozva – véleményem szerint – nem lehetne visszavonni.

1. A törvényszöveg értelmezése

A Vht. 211. § értelmében a végrehajtási lapot vissza kell vonni, ha a végrehajtási lap kiállítása jogszerűtlen volt. Ugyan a Vht. 212. § (1) bekezdése értelmében “a végrehajtást elrendelő bíróság a végrehajtási lap visszavonását, illetőleg a végrehajtási záradék törlését bármelyik fél kérelmére, a végrehajtó jelentése alapján vagy saját kezdeményezéséből végzéssel bármikor elrendelheti”, mégsem lehet úgy értelmezni a Vht. e két szakaszát, hogy a 211. § egy kötelező, a 212. § pedig egy fakultatív visszavonási ok, két külön jogalap a végrehajtási lap visszavonására. Valójában a 211. § a jogalapját adja meg ennek az eljárásnak, a 212. § pedig egyszerűen arra utal, hogy ilyen alapon ennek hivatalból és kérelemre is helye van. Az ellentétes értelmezés oda vezetne, hogy a bíróság bármikor, ha erre kérelem van, de akár hivatalból is, ha úgy látja jónak, tetszése szerint, minden egyéb feltétel nélkül visszavonhatná a végrehajtási lapot, mert a 212. § semmi egyéb feltételt nem tartalmaz. Idézzünk még a 211-212. §§ miniszteri indokolásából is.

“... A Javaslat fenntartja azt az egyszerűsítést jelentő konstrukciót, hogy az említett végrehajtható okiratok ellen széles körben és határidő nélkül olyan jogorvoslattal lehet élni, amelyet elsősorban maga a végrehajtható okiratot kiállító bíróság intézhet el, és az erről szóló döntése ellen lehet a másodfokú bírósághoz fellebbezni. ... A Javaslat szerint tehát a jogszabály megsértésével kiállított végrehajtási lapot vissza kell vonni, az ilyen végrehajtási záradékot pedig törölni kell. A bíróság eziránt az érdekelt fél kérelmére, a végrehajtó jelentése alapján vagy a saját kezdeményezéséből végzéssel bármikor intézkedhet. A végzést kézbesíteni kell a végrehajtást kérőnek és az adósnak (röviden: a feleknek), akik a végzés ellen fellebbezhetnek.”

Így tehát talán sikerült alátámasztani, hogy a végrehajtási lap visszavonására csak akkor van lehetőség, ha eleve jogellenes volt azt kiállítani. Lehetséges-e ez egyáltalán elévülés esetén? Amennyiben az elévülés a végrehajtási lap kiállítása után következett be, ez természetesen lehetetlen. De megjegyzendő, hogy általában még akkor sem tekinthető a végrehajtási lap kiállítása jogellenesnek, ha az elévülés már a végrehajtási lap kiállítása előtt bekövetkezett. A végrehajtási jog elévülését ugyanis általában kérelemre kell figyelembe venni; hivatalból akkor vehető figyelembe, ha az alapjául szolgáló követelés elévülését is hivatalból kell figyelembe venni.⁴ Tekintettel arra, hogy a Ptk. főszabálya szerint az elévülést kérelemre kell csak figyelembe venni – így az pl. nem szolgálhat alapjául a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításához, ellentétben a többi, bírói úton nem érvényesíthető követeléssel⁵ – kivételesnek

---

¹ Vht. 57. § (1)

² Ptk. 327. § (3)

³ A Pp. 366. -370/A. §§ alapján

⁴ Vht. 57. § (2)

⁵ Pp. 130. § (1) f)

tekinthető, hogy a végrehajtási eljárás során hivatalból kellene figyelembe venni az elévülést. A Vht. értelmében ha a végrehajtási jog elévülését figyelembe kell venni, a végrehajtási jog elévülési határidejének letelte után előterjesztett kérelemre nem lehet végrehajtást elrendelni, és a már elrendelt végrehajtást nem lehet folytatni.⁶ Azonban a végrehajtási lap kiállítása előtt az adóst nem kell nyilatkoztatni, így fel sem merül, hogy kérje az elévülés figyelembe vételét. Mivel pedig azt hivatalból figyelembe venni nem kell a fentiek szerint, az elévült követelés alapján kiállított végrehajtási lap önmagában nem tekinthető a törvénnyel ellentétes módon kiállítottnak, így a visszavonási eljárás nem jöhet szóba, a végrehajtás megszüntetése iránt kell pert indítani.

2. Néhány gyakorlati indok

A fentiek olvasása során felmerülhet a kérdés, van-e bármilyen gyakorlati jelentősége annak, hogy e két eljárás közül melyik során lehet a végrehajtást megszüntetni. Álláspontom szerint a végrehajtást kérő hatóság védelme csak perben képzelhető el a jelenlegi Vht. rendszerében, ugyanis a végrehajtási lap visszavonása a végrehajtást kérő véleményének kikérése nélkül történik, a végrehajtást kérő csak fellebbezésében támadhatja azt meg. Azzal egyetértenék, ha erre az esetre a Vht. olyan nem peres eljárást ismerne el, amelyben a végrehajtást kérőnek lehetősége lenne írásban válaszolni az adós megszüntetés iránti kérelmére, és az akkor alakulna perré, ha ellentmond a végrehajtást kérő. Ilyen eljárást azonban a Vht. nem ismer, a végrehajtási lap visszavonása és a per között lehet választani.

Ha most ismételtelen eltávolodunk a végrehajtási eljárástól, és megvizsgáljuk annak a – fent írt – ténynek az okát, hogy a Pp. értelmében – az egyéb, bírói úton nem érvényesíthető követelésekkel szemben – az elévülés nem akadály a perindításnak, hanem arra a perben kell hivatkozni, azt találjuk, hogy az elévülés nyugvása és megszakadása, vagy az, hogy ezek hiányában az elévülés valóban bekövetkezett, nem minden esetben állapítható meg bizonyítás – és így tárgyalás – nélkül. Vagyis – éppen az elévülési határidők sajátosságaiból adódóan – csak az időmúlás nem alapozza meg feltétlenül az elévülést. A végrehajtási eljárás ebből a szempontból annyiban eltér a rendes peres eljárástól, hogy mivel ekkor már csak végrehajtási cselekmény szakíthatja meg az elévülést, az iratokból gyakorlatilag megállapítható, hogy az megszakadhatott-e valamikor az elévülési idő alatt, vagy sem. Ugyanakkor az elévülés nyugvása az iratokból itt sem derülhet ki. Annak, hogy a végrehajtást kérő, neki fel nem róható okból, miért nem tudja jogát érvényesíteni, rengeteg oka lehet, meg kell adni a lehetőséget arra, hogy a végrehajtást kérő reagáljon az elévülési kifogásra. Igaz, hogy viszonylag ritka az, hogy az elévülés nyugvására sikerrel hivatkozik a végrehajtást kérő, de az esetek kis száma ellenére is hatékony védelmet kell nyújtani ilyenkor a végrehajtást kérőnek.

Ráadásul a végrehajtási lap visszavonása esetén a bíróság nem köteles meghallgatni a végrehajtást kérőt, így ha a végrehajtási lap visszavonását megengedjük ebben az esetben, akkor rosszabb helyzetbe kerül az, aki már jogerősen megnyert egy pert, mint aki még csak most szeretne pereskedni, hiszen az utóbbi esetében a végrehajtást kérő csak fellebbezésében, így csak másodfokon terjesztheti elő a véleményét, míg a felperes a polgári perben két fórum előtt is előterjesztheti azt. Márpedig végrehajtási eljárásban az adós, aki nem teljesítette a bírói ítéletben foglalt kötelezettségét, általában már nem részesül olyan védelemben, mint még alperes “korában” részesült.

A fentiek értelmében – álláspontom szerint – a Vht. jelenlegi rendszerében a végrehajtási jog elévülését perben kell kimondani. A végrehajtás megszüntetése iránti per soron kívül lefolytatott, gyors eljárás, amely azonban ebben az esetben mindkét fél érdekeit hatékonyan képes védeni.

---

⁶ Vht. 57. § (3)